

Sedemnajsta mednarodna olimpijada iz jezikoslovja

Yongin (Republika Koreja), 29. julij–2. avgust 2019

Naloge individualnega tekmovanja

Pravila za pisanje rešitev

Ne prepisuj nalog. Rešitve posameznih nalog napiši vsako na svoj list papirja. Na vsakem listu jasno označi številko naloge, številko svojega sedeža in svoj priimek. Del tvojega dela bo sicer lahko izgubljen ali pripisan komu drugemu.

Opiši vzorce in pravila, ki si jih našel/-la v podatkih, razen če je pri določeni nalogi navedeno drugače. V nasprotnem primeru za svoje odgovore ne boš prejel(a) vseh možnih točk.

Naloga št. 1 (20 točk). Podani so stavki v jongomščini in njihovi prevodi v slovenščino:

1. Meneni karuwa anona wedmaan.	<i>Prišel sem in videl moškega in psa.</i>
2. Wingkeewa yeediriin.	<i>Ti pôješ in jaz vstanem.</i>
3. Ambib wedmoona awon baan.	<i>On je videl hišo in jaz sem vzel pujsa.</i>
4. Yeederenu om banuun.	<i>Ona bo vstala in vzela kruh.</i>
5. Wenenub wingkanuub.	<i>Mi bomo odšli in peli.</i>
6. Oma oka aniib.	<i>Oni jedo kruh in pijejo vodo.</i>
7. Anon ye weng wengambaranuwa awon ye weng wengambaraneen.	<i>Mi bomo slišali psa in on bo slišal pujsa.</i>
8. Ok anaana oon wedmeen.	<i>Jaz sem pil vodo in ona je videla ribo.</i>
9. Yeederenib miniib.	<i>Oni vstanejo in pridejo.</i>
10. Wingkenu wunuun.	<i>Ona pôje in odide.</i>
11. Om bene aneen.	<i>On vzame kruh in ga jé.</i>

(a) Prevedi v slovenščino:

12. **Om benu aneen.**
13. **Munuuna wunuub.**
14. **Wingkiiwa wengamburuun.**
15. **Anon ye weng wengamberenib yeedaraniib.**
16. **Oon wedmaniina karub wedmaneeb.**
17. **Ok wedmeena aniin.**

(b) Prevedi v jongomščino:

18. *Mi bomo odšli in oni bodo prišli.*
19. *Jaz vzamem pujsa in on vzame ribo.*
20. *Videl je vodo in hišo in slišal psa.*
21. *Ti ješ kruh in pôješ.*

⚠ Jongomščina spada v oško skupino transnovogvinejske jezikovne družine. Govori jo približno 6 000 ljudi v Papui Novi Gvineji.

—Ivan Deržanski

Naloga št. 2 (20 točk). Podane so besedne zveze v juroščini in njihovi prevodi v slovenščino v naključnem vrstnem redu:

1. muencherh rohkuen	A. <i>rjav pes</i>
2. perkeryerh holeehl 'wernerh	B. <i>črn čevelj</i>
3. muencherh nerhpery	C. <i>črn medved</i>
4. s'erkter'ery ch'eeshah	D. <i>bela jagoda</i>
5. muenchar' pyaap'	E. <i>rjav čevelj</i>
6. pekoyar' tepoo	F. <i>bel pes</i>
7. luuehlson' nerhpery	G. <i>bela žoga</i>
8. muenchey cheek'war	H. <i>bel grm manzanite</i>
9. muent'er'ery ch'eeshah	I. <i>bel stol</i>
10. ler'ergery cher'ery	J. <i>oranžen medved</i>
11. 'errwerhson' slekwoh	K. <i>rdeče drevo</i>
12. muent'er'ery puuek	L. <i>travnato zelena srajca</i>
13. lo'ogey slekwoh	M. <i>rdeč lešnik</i>
14. s'oktoy no'oy	N. <i>vijolična jagoda</i>
15. 'wer'errgerchson' cher'ery	O. <i>črna srajca</i>
16. lo'ogey no'oy	P. <i>bel jelen</i>
17. tegee'n nerhpery	Q. <i>modra žoga</i>
18. skoyon rohkuen	R. <i>rumena jagoda</i>

(a) Ugotovi prave povezave.

(b) Ugotovi prave povezave:

19. muencherhl	S. <i>kanarček</i>
20. 'wer'errgerch	T. <i>kavno zrno</i>
21. luuehl	U. <i>kri</i>
22. ler'ergerh	V. <i>mleko</i>
23. pekoyek	W. <i>jelša</i>
24. skoyon	X. <i>divja perunika</i>
25. tegee'n	Y. <i>nebo</i>

(c) Prevedi v slovenščino:

26. **'errwerh**
27. **ler'ergerh rohkuen**
28. **perkeryer'ery ch'eeshah**
29. **pyerrp't'ery ch'eeshah**

(d) Prevedi v juroščino:

30. *vijoličen jelen*
31. *bel čevelj*
32. *rumena žoga*
33. *črno drevo*

(!) Dodatna razlaga, poleg odgovorov, ni potrebna, niti ne bo ocenjena.

⚠ Juroščina spada v algiško jezikovno družino. Govori jo 20–100 ljudi v severozahodni Kaliforniji. **ch, hl, sh, y, '** so soglasniki. **ee, er, err, ue, uue** so samoglasniki.

Iz lubja jelše se občasno izdeluje oranžno barvilo. Manzanita je majhno drevo ali grm z rdeče rjavim lubjem, ki raste v zahodni Severni Ameriki. Divja perunika je roža svetlo vijolične barve.

—Boris Iomdin, Samuel Ahmed

Naloga št. 3 (20 točk). Podane so besede v srednji perzijsčini zapisane v pisavi knjižni pahlavi:

سوسوا	A	ككوا	B	۱۱۳	C	رر۱۱۱	D	سفف۱۱۱	E	اسسک	F
سکس	G	سککرا۱۱	H	سکسوسا	I	۱۱۶	J	سکسک	K	سوا	L
سکسک	M	۱۱۱۱۱	N	ککوسک	O	۱۱۱۱۱	P	۱۱۱۱۱۱	Q	سوا	R
۱۱۱	S	سکوا	T	اسسک	U	۱۱۱	V	سکسکس	W	سکس	X
سکس	Y	کو	Z	ککوا	AA	۱۱۱	BB	سکس	CC	اسسک	DD

Znanstveniki uporabljajo dva načina zapisovanja srednjeperzijskih besed z latinico. Način, ki ustreza zapisu pahlavi, se imenuje *znanstvena transliteracija*. Način, ki predstavlja domnevno izgovorjavo besed, se imenuje *transkripcija*.

Nekatere besede se da napisati v pisavi pahlavi na več načinov. Na primer, beseda *didan* 'videti' je lahko napisana kot سوس۱۱۱ (znanstvena transliteracija: **HZYTWN-tn'**) ali kot ۱۱۱ (znanstvena transliteracija: **dytn'**).

(a) Poveži zgornje besede z njihovo znanstveno transliteracijo in transkripcijo. Upoštevaj, da nekatere zgornje besede, napisane s pisavo pahlavi, ustrezajo več srednjeperzijskim besedam.

1. °slwn'	<i>āsrōn</i>	<i>duhovnik</i>	18. wh°l	<i>wahār</i>	<i>pomlad</i>
2. syd°	<i>syā</i>	<i>črn</i>	19. APLA	<i>xāk</i>	<i>zemlja, prah</i>
3. DMYA	<i>xōn</i>	<i>kri</i>	20. gwn'	<i>gōn</i>	<i>barva</i>
4. AHTE	<i>xwah</i>	<i>sestra</i>	21. LCDr'	<i>tar</i>	<i>čez, skozi</i>
5. blbwt'	<i>barbut</i>	<i>lira</i>	22. mng	<i>mang</i>	<i>črni zobnik</i>
6. gy°h	<i>giyāh</i>	<i>trava</i>	23. lwlk'	<i>rūrag</i>	<i>zdravilna rastlina, zelišče</i>
7. ALBA	<i>čahār</i>	<i>štiri</i>	24. ZWZN'	<i>drahm</i>	<i>drahma (enota za maso)</i>
8. dwt'	<i>dūd</i>	<i>dim</i>	25. dlnmk'	<i>dramanag</i>	<i>pelin</i>
9. mwd	<i>mōy</i>	<i>lasje</i>	26. NKSWN-tn'	<i>kuštan</i>	<i>ubiti</i>
10. gdk'	<i>gēg</i>	<i>ropar</i>	27. °wzmbwlt'	<i>uzumburd</i>	<i>smaragd</i>
11. hmyšk'	<i>hamēšag</i>	<i>vedno</i>	28. glmwk'	<i>garmōg</i>	<i>topel, vroč</i>
12. LK	<i>tō</i>	<i>ti</i>	29. °hlmn'	<i>Ahreman</i>	<i>zli duh</i>
13. gwkl't'	<i>gōgird</i>	<i>žveplo</i>	30. °yl°nštr'	<i>Ērān-šahr</i>	<i>ozemlje Arijevcev</i>
14. w°c°l	<i>wāzār</i>	<i>trg</i>	31. ywdt°k'	<i>judāg</i>	<i>ločen, drugačen</i>
15. MLKTA	<i>bāmbišn</i>	<i>kraljica</i>	32. dhšk'	<i>daxšag</i>	<i>oznaka, znamenje; spomin</i>
16. HZWLYA	<i>hūg</i>	<i>pujs</i>	33. nh°l	<i>nihāl</i>	<i>poganjek, mlado drevo</i>
17. zwzk'	<i>zūzag</i>	<i>jež</i>	34. lwcynk'	<i>lawzēnag</i>	<i>mandljeva sladica</i>

(b) Ena srednjeperzijska beseda je v pisavi knjižni pahlavi običajno napisana z neko grafično posebnostjo. Poišči jo.

(c) Naslednje besede so alternativni zapisi nekaterih zgornjih besed.

- EE. سس۱۱۱ FF. سسک GG. س HH. سوسا II. ۱۱۳ JJ. ۱۱۱

Poišči jih in dopiši njihovo znanstveno transliteracijo.

(d) Napiši v pisavi knjižni pahlavi:

KK.	DKRA	<i>muy</i>	<i>dateljnova palma</i>
LL.	dlwnd	<i>druwand</i>	<i>zloben, grešen, nemoralen</i>
MM.	stwl	<i>stōr</i>	<i>konj</i>
NN.	cmbl	<i>čambar</i>	<i>krog, obroč</i>

(!) Dodatna razlaga, poleg odgovorov, ni potrebna, niti ne bo ocenjena.

⚠ Srednja perzijsčina spada v iransko vejo indoevropske jezikovne družine. Govorili so jo v Sasanidskem cesarstvu, skozi stoletja je preživela kot pisani jezik, predvsem v prevodih zoroastrijanskega kanona.

Tukaj uporabljena transkripcija ustreza rekonstrukciji izgovorjave v 3. stol. n. št. Oznaka $\bar{\quad}$ pomeni dolžino samoglasnika. $\check{\quad} = \check{\quad}$; $h = h$ v angleški besedi *hat*; $\check{\quad} = d\check{\quad}$ v *džem*; $\check{\quad} = \check{\quad}$; $w = v$ v *kavč*; $x = ch$ v nemški besedi *Bach*; $\gamma = h$ v *h gori*; $y = j$; $z = z$.

Poznavanje modernih iranskih jezikov nima vpliva na reševanje te naloge.

—Andrej Nikulin (svetovalec: Miguel Ángel Andrés Toledo)

Naloga št. 4 (20 točk). Podanih je nekaj besed in korenov glagolov v zahodni taranganščini. Vsak od njih je podan še v t. i. podvojeni obliki v dveh narečjih tega jezika. Podvojena oblika se uporablja kot deležnik ali pridevnik.

		severno narečje	obalno narečje
dakeru	<i>oni strgajo</i>	darkeru	dakerukeru
rɔbik	<i>to je topo</i>	rɔbrɔbik	rɔbirɔbik
alema	<i>na desni</i>	amlema	alemalema
makay	<i>ti plezaš</i>	makmakay	mamakay
apúk	<i>drugi</i>	akpuk	apukpuk
lɔpay	<i>mrzel</i>	lɔplɔpay	lɔpalɔpay
payláwana	<i>on je zgovoren</i>	paylawlawana	paylalawana
kalpaŋir	<i>to je trmasto</i>	kalpaŋpaŋir	kalpapaŋir
garków	<i>biti osirotel</i>	garkɔwkɔw	garkɔwkɔw
eyleka	<i>on igra</i>	eylekleka	eyleleka
dubemna	<i>on je sedmi</i>	dumbemna	dubembemna
maylewa	<i>drevo (vrsta)</i>	maylewlewa	maylelewa
matay	<i>njegovo oko</i>	matmatay	matamatay
mɔna	<i>spredaj</i>	mɔnmɔna	mɔnamɔna
bebar	<i>biti prestrašen</i>	bebebar	bebebar
jaŋil	<i>to je zgnito</i>	jaŋjaŋil	jajaŋil
letna	<i>on je samec</i>	letletna	letletna
ernɔnaw	<i>on se plazi</i>	ernɔnɔnaw	ernɔnɔnaw

Izpolni prazna mesta:

		severno narečje	obalno narečje
etaleŋa	<i>on sliši</i>	?	?
jaga	<i>stražiti</i>	?	?
gasírana	<i>ona je stara</i>	?	?
ɖaramota	<i>oni bruhajo</i>	?	?
pɔwna	<i>on je smrdljiv</i>	?	?
ertɔpa	<i>on pere</i>	?	?
dabuka	<i>oni sanjajo</i>	?	?
ŋuŋim	<i>to je mokro</i>	?	?
igón	<i>on prodaja</i>	?	?

△ Zahodna taranganščina spada v avstronezijsko jezikovno družino. Govori jo 7 000 ljudi na otokih Aru v Indoneziji. **ŋ** = *n* v besedi *gong*. **j, r, w, y** so soglasniki. **ɛ, ɔ** sta samoglasnika. Oznaka **´** označuje mesto naglasa; če takšne oznake ni, je naglas na predzadnjem zlogu.
 —Elysia Warner (svetovalec: Richard Nivens)

Naloga št. 5 (20 točk). Podani so stavki v jeziku noni, ki so bili izgovorjeni v različnih dneh nonijskega „tedna“, in njihovi prevodi v slovenščino:

izgovorjeni v **bvutfu**

1. fɔgò cí nú bvúmbòn.
me ncí nò: ntɔ̀ fɔwǎy bvúmbòn.
2. wò nú yú: cɔŋ kèŋkfũ bvúsòw.
3. kwɔ:n nú bóy fí me bvúzhí.

- Včeraj je bil **bvumbon**.
 V **bvumbon** sem prišel na trg.
 V **bvusɔw** boš ukradel jam.
 V **bvuzhi** mi bo pomagala ženska.

izgovorjeni v **bvusɔw**

4. wvù tò nò: bɔŋ ŋwà bvúŋkà:.
5. fò shě ntfũ: nú bvútfũ.
me nú mbóy ncáw mutù bvútfũ.
6. wvù bê: yò kwɔ:n èbèn.
7. wò tò nò: yòw cɔŋ.

- V **bvunŋka** je našel knjigo.
 Pojutrišnjem bo **bvutfu**.
 V **bvutfu** bom izbral avto.
 Danes je ubil žensko.
 Slišal si tatu dolgo časa nazaj.

izgovorjeni v **bvukema**

8. ntfũ: nú bvúŋkà:dèn.
cɔŋ nú bóy bóŋ bèsèn bvúŋkà:dèn.
9. me mbê: ncáw ŋwà èbèn.
10. dièmsěŋ nú yèn wvù lé.
11. kefwé cí nú bvúŋkà:.

- Jutri bo **bvunŋkaden**.
 V **bvunŋkaden** nas bo našel tat.
 Danes sem izbral knjigo.
 Moški ga bo v kratkem videl.
 Predvčerajšnjim je bil **bvunŋka**.

izgovorjeni v **bvunŋka**

12. me nú nfí dièmsěŋ.
13. kwɔ:n cí nò: yèn wáy é bvútfũ.
14. bèsèn nú gé: cɔŋ mutù èbèn.
15. bó nò: yèn me lé fɔwǎy.

- V kratkem bom pomagal moškemu.
 V **bvutfu** je ženska videla trg.
 Danes bomo ukradli avto.
 Ravnokar so me videli na trgu.

(a) Prevedi v slovenščino:

izgovorjeni v **bvuŋkaden**

16. bvúsòw nù fò shě ntfũ.
17. me nú ŋgé: nyén kèŋkfũ lé èbèn.
18. wvù tò nô: yèn bèsèn è bvúmbòn.
19. bèsèn nù bóy tó fòwăy bvúzhí:dèn.

(b) Prvi dan nonijskega tedna je **bvutfu**. Kakšen je vrstni red dni v nonijskem tednu?

(c) Prevedi v jezik noni:

izgovorjeni v **bvumbon**

20. V *bvusɔw* sem pomagal moškemu.
21. Tat je ravnokar ukradel jam.
22. V *bvuŋkaden* bom slišal avto.
23. Danes bo ženska ubila moškega.
24. Danes te je videl moški.

⚠ Jezik noni spada v bebojdsko skupino atlantsko-kongoške jezikovne družine. Govori ga približno 40 000 ljudi v Kamerunu.

ε in ɔ sta samoglasnika. ŋ, sh, y in zh sta soglasnika. Oznaka : pomeni dolžino samoglasnika. Oznake nad črkami označujejo tone: ´ visok, ˆ padajoč (visok ↘ nizek), ˜ padajoč (srednji ↘ nizek), ˘ nizek, ˚ rastoč (nizek ↗ srednji), ˇ rastoč (nizek ↗ visok); kadar ni nobene, ima zlog srednji ton.

Jam je užitni gomolj istoimenske tropske rastline.

—Samuel Ahmed

Uredniki: Samuel Ahmed, Božidar Božanov, Ivan Deržanski (tehn. ur.), Hugh Dobbs, Dmitrij Gerasimov, Shinjini Ghosh, Ksenija Giljarova, Stanislav Gurevič, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L’Astorina, Tae Hun Lee (gl. ur.), Tom McCoy, Andrej Nikulin, Miina Norvik, Tung-Le Pan, Aleksejs Peguševs, Aleksandr Piperski, Marija Rubinštejn, Daniel Rucki, Artūrs Semeņuks, Nathan Somers, Milena Veneva, Elysia Warner.

Slovensko besedilo: Gabrijela Hladnik, Andrej Perdih.

Srečno!